

תוכנו של ל"ג בעומר

שוע"ר סי' תצג

ה' ל"ג ימים, י"א שהם מתחילין מיום ראשון של ספירת העומר ומסיימין בל"ג בעומר, שבאותו יום מתו האחרונים של הכ"ד אלף. לפיכך נוהגין קצת להרבות בשמחה ביום זה, ואין אומרים בו תחנון לפי שבו ביום פסקו למות...

ויש מקומות נוהגין שלא לומר תחנון במנחה של ערב ל"ג, לפי שסומכין שבתחלת ליל ל"ג פסקו האבילות. ולכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו, כמו שאין אומרים במנחה שלפני שאר הימים שאין אומרים בהם תחנון, שלילם כיומם. ולפי מנהגם מותרים גם כן להסתפר ולישא בליל ל"ג (שלפי דבריהם אין נוהגין אבילות אלא ל"ב יום):

ו' ויש אומרים של"ג ימים אלו מתחילין מיום ב' לחודש אייר ומסיימין בערב שבועות. ואע"פ שמותר להסתפר ולישא בל"ג בעומר, מכל מקום כיון שאין היתר אלא לאחר שעבר מקצת היום שהוא ככולו, לכן עולה הל"ג בעומר גם כן לחשבון הל"ג ימים שנוהגין בהם אבילות (וצ"ע במהרי"ל ובב"ח ובלבוש).

ועל פי דבריהם יש נוהגין להסתפר ולישא בכל שלשה ימי הגבלה. אלא שהם אין מסתפרין ונושאים בר"ח אייר, אלא עד ר"ח בלבד ולא עד בכלל, כדי שיהיו נוהגין אבילות ל"ג ימים, שהן מתחילין בר"ח אייר ומסיימין ביום ראשון של ההגבלה, ומקצת אותו יום האחרון הוא ככולו. ולכן מסתפרין ונושאים משהאיר יום ראשון של הגבלה ואילך:

המנהיג סי' קו

מנהג בצרפת ופרובינצא לכנוס מל"ג בעומר ואילך, ושמעתי בשם ר' זרחיה הלוי ז"ל מגירונדא שמצא כתוב בספר ישן הבא מספרד שמתו מפסח ועד פרוס העצרת, ומאי פורסא פלגא, כדתנן שואלים בהלכות פסח קודם לפסח ל' יום ופלגא ט"ו יום, וט"ו יום קודם העצרת זהו ל"ג בעומר.

מהרי"ל, דיני הימים שבין פסח לשבועות

עושין ביום ל"ג בעומר יום שמחה, משום דמתו רק הימים שאומרים בהן תחינה בשבעה שבועות העומר, וכל יום שאין אומרים תחינה לא מתו, והשתא דל מן המ"ט יום של הספירה, ז' ימי החג, וג' ימים דחל בהן ר"ח, ב' לאייר ואחד לסיון, וז' שבתות, פשו להו ל"ב, נמצא דלא מתו רק ל"ב ימים, לכן כשכלו אותן ל"ב ימים שמתו עושין למחרתן שמחה לזכר.

דרכי משה סי' תצג ס"ק א

והמנהג פשוט הוא להסתפר ביום ל"ג ומרבין בו משתה ושמחה קצת, וכ"כ מהרי"ל ומנהגים דיש להסתפר ביום ל"ג, וכתב טעמים על זה.

לבוש סי' תצג ס"ב

ובאלו הארצות נוהגין ... שביום ל"ג דוקא מסתפרין ונושאים, ואין אומרים בו תחנון, ולא לפניו ולא לאחריו עד העצרת. ולפי מנהגינו זה הוא טעמא אפשר, משום דקיי"ל דבו ביום בלבד לא מתו, ובימים שלאחריו חזרו ומתו עד העצרת.

פרי עץ חיים, מהדורת תקמ"ה, שער כב פ"ז

העיד לי הר"א הלוי כי הוא היה נוהג לומר נחם בברכת תשכון, וכשמסיים אחר התפלה אמר מורי ז"ל ה"ה בשם רשב"י הקבור שם, שאמר לי, אמור לאיש הזה למה הוא אומר נחם ביום שמחתי ... והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג בעומר.

חמדת הימים (תצ"ב) ח"ג ספירת העומר פ"ב ליל ל"ג

ונמצא כתוב בספר הקדמונים שיום ל"ג לעומר הוא יומא דאתפטר רשב"י ע"ה מן עלמא, ונוהגים בליל זה לימוד רזין דחכמתא דילה ובאדרא זוטא ושישים ושמחים בהילולא דילה.

יערת דבש למהר"י אייבשיץ (לפני תקכ"ד) ח"ב דרוש יא

ויום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י, כי מת אז.

ברכי יוסף להחיד"א (תקל"ח) סי' תצג ס"ק ד

דיום ל"ג לעומר הוא יום שמחת רשב"י, וכן משמע שם בס' הכונות שסידר מהר"ש ויטאל, וגם כתבו דפטירת רשב"י היה יום ל"ג לעומר, והוא יומא דהלולא דילה.

מראית עין להחיד"א (תקס"ה) ליקוטים שבסופו סי' ז, לסי' תצג

ומ"ש בברכי יוסף בסימן זה, דיש מי שכתב דפטירת רשב"י ע"ה זי"ע בל"ג לעומר, כן כתב בפרי עץ חיים, אך כבר נודע דבנוסחאות כתבי אריז"ל היה ערבוב וטעויות סופר.

פרי מגדים, משבצות זהב, סי' תצג ס"ק א

ואולי יש איזה טעם דבחרו דוקא ביום ל"ג בעומר, דוקא להסתפר בו, ולומר מקצת היום ככולו, למנהג שני.

אגרות-קודש אדה"ז אגרת פו

שישו ושמחו בה' בכל לב ונפש, ולעשות יום משתה ושמחה בח"י אייר הבא עלינו לטובה, יומא דהלולא דרשב"י.

דברי נחמ"א או"ח סי' לד ס"ז

שלפעמים פרוס הוא יותר מחצי, ואם כן אפשר שלפי דעה זו, מ"ש כאן עד פרוס עצרת, הכוונה שמתו עד ל"ג בעומר, שהוא ט"ז ימים לפני העצרת.